

MÜHENDİSLİĞE YÖNELİK SİSTEMLİ SALDIRI SÜRÜYOR YÖK'ÜN TEKNİK ÖĞRETMENLERİN MÜHENDİS OLMASINI SAĞLAYACAK MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ MÜHENDİS İŞSİZLİĞİNİ ARTIRACAKTIR

Oda Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Ercüment Ş. Çervatoğlu, YÖK'ün teknik öğretmenlere mühendislik unvanı verilmesini sağlayacak "mühendislik tamamlama programı"na karşı, 8 Temmuz 2013 tarihinde yazılı bir açıklama yaptı.

Günümüzde uygulanan neoliberal politikalar, tüm üretim ve hizmet süreçlerinde temel bir yeri bulunan mühendislik eğitimi ve uygulamalarını sistemli bir şekilde etkilemektedir. Ülkemizde, bilim, teknoloji, araştırma-geliştirme, yenilik, sanayi, tarım, enerji, maden, çevre, imar-yapı ve kent politikalarının dinamik gücü olması gereken mühendislik eğitimi ve uygulamalarında açık bir gerileme yaşanmaktadır. Bu durum, neoliberal dönüşüm ve egemen sermaye birikim süreciyle iç içe bir şekilde üniversiteleri piyasa süreçlerine bağlayarak yeniden biçimlendirmekte, mühendislik hizmetleri ve öğretiminde köklü değişiklikler olmaktadır.

Üretimin ithalata bağımlı fason yapıya dönüştürülmesi, yatırımların gerilemesi, sermaye güçlerinin büyümesinin azami kâr ve ucuz işgücüne dayandırılması süreci, üniversite öğretiminin piyasacı esaslar doğrultusunda düzen-

lenmesini de beraberinde getirmiştir. Mühendislik eğitim-öğretimi ve uygulamaları bu durumdan etkilenerek farklılaşmış, bilimsel teknik içeriği ile kamusal, toplumsal hizmet niteliğine büyük darbeler indirmiştir.

AKP iktidarı döneminde bu politikaların doruk uygulamaları gerçekleştirilmiş, eğitim-öğretim alanındaki genel yönelim üniversite sayılarındaki hızlı artışı getirmiş ve nitelikli işgücü bir "maliyet" unsuru olarak görülüp daha fazla ucuz emek sömürsüne maruz kalmıştır.

2003-2013 yılları arasında üniversite sayısı ve meslek disiplinlerimizle ilgili bölüm ve fakülte sayılarındaki olağandışı artış, ucuz işgücünün ve işsizliğin yaygınlaşmasına yol açmaktadır. Son on yıl içinde üniversite sayısı 78'den 169'a, Odamıza bağlı meslek disiplinleriyle ilgili bölümü bulunan üniversite sayısı 54'ten 106'ya, bölüm sayısı (burslu öğrenim ve ikinci öğretim veren bölümler de ba-

ğımsız değerlendirilmek şartıyla) 138'den 341'e çıkmıştır. İlgili mühendislik bölümlerinde öğrenim gören öğrenci sayısında da benzer artışlar söz konusudur. Ancak eğitime ayrılan ödenekler, öğretim görevlisi sayısı, üniversite koşulları gibi göstergelerde bir artış yoktur. Üniversite, fakülte ve bölüm sayılarındaki hızlı artış işsiz mühendis sayısını artırmakta, meslektaşlarımızı esnek, güvencesiz ve düşük ücretle çalışma ile meslek dışı alanlarda çalışmaya zorlamaktadır.

AKP döneminde meslek alanlarımızı ve mühendislik öğretimini doğrudan etkileyen birçok düzenleme de yapılmıştır, yapılmaktadır. Örneğin işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında, "teknik öğretmen" yetiştiren programlara tabi olanlara ek bir eğitimin ardından mühendislikle eş düzeyde "iş güvenliği uzmanlığı" unvanı verilmesi söz konusudur. Aynı şekilde, Yapı Denetimi Yasasında yapılmak istenen son değişiklikler arasında, şantiye şefi mimar ya da mühendislerin yardımcısı olarak görev yapması gereken tekniker, teknisyen ve teknik öğretmenlere "şantiye şefliği" hakkı tanınması ve teknik elemanların mimarlık, mühendislik projeleri hazırlamalarına olanak sağlanması da bulunmaktadır.

Mesleğimiz değersizleştirilip niteliği düşürülmek isteniyor

Üniversite eğitimi kapsamında da Teknoloji Fakülteleri ve "uzaktan eğitim" gibi mühendislik eğitiminin temelini aşındıran düzenlemeler söz konusudur. Şimdi ise teknik öğretmenlere "mühendis" unvanı verilmesi hazırlıkları yapılmaktadır. Üstelik bu adımlar, kamuoyuna, "reform/iyileştirme", "işsizliğe çözüm" diye sunulmaktadır. Oysa yükseköğretime yönelik alınan kararlarda plansızlık, mühendislik eğitimi düzeyinin düşmesi, ucuz işgücü kaynağı yaratılması karakteristik bir durum arz etmektedir. Yükseköğretime ilişkin kararlar, ülke ihtiyacına yönelik ve bir planlama dâhilinde değildir. Mühendis, mimar, şehir plancılarının % 25'inin işsiz ya da meslek dışı işlerde çalıştığı ülkemizin bir gerçeğidir. Odamızın kapsadığı mühendislik disiplinlerinden her yıl yaklaşık 20 binin üzerinde yeni mühendisin mezun olduğu gerçeğine ek olarak, Teknoloji Fakülteleri kurulmasına yönelik alınan

karar sonucunda da 4-5 yıl sonra her yıl 35 bin civarında yeni mezun olacaktır. Şimdi de YÖK'ün 80 bin civarındaki teknik öğretmenin mühendis unvanı almasına olanak sağlayacak hazırlıkları söz konusudur. Bu durum, yatırım ve nitelikli işgücü istihdamı zaten zayıf olan mühendislik sanayilerinde oluşacak kaosu, yakın ve orta vadede artacak olan mühendis işsizliğinin, mühendislik uygulamalarındaki niteliksel düşüşün ve bunların sonucu oluşacak yanlış uygulamaların habercisi niteliğindedir.

Bilimsel, teknik ve akademik göstergeler, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde uygulanan programın, mühendislik unvanı elde için yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Teknik öğretmen yetiştiren fakültelerin adlarını değiştirerek mühendis yetiştirmek olanaklı olmayacağı gibi teknik öğretmenlerin unvanlarının değiştirilmesiyle de mühendis olunamayağı açıktır.

Mühendislik mesleği, özel bir eğitimi gerektirir ve tasarımı, plan ve program gibi temel unsurlar aracılığıyla üretim ile hizmet sürecinin bütününe yöneliktir. Teknik öğretmenlik ise tasarımı, plan ve program boyutlarını içermez ve üretim veya hizmet sürecinin belirli an veya parçaları üzerinde yoğunlaşır. Kısaca mühendislik ile teknik öğretmenlik formasyonları, üretim sürecinin bütününde birlikte iş yapmakla birlikte farklı öğretim programlarına sahiptir.

YÖK'ü ve siyasi iktidarı uyarıyoruz

Mühendislik öğrencileri, öğrenci üyelerimiz ve meslek örgütlerinin seslerine kulak verin!

Plansız bir şekilde çok sayıda donanımsız üniversite, fakülte açmak, çok sayıda niteliksiz mühendis yetiştirmek ve teknik öğretmenlere mühendis unvanı verilmesine yönelik uygulama, karar ve hazırlıklardan vazgeçilmeli, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı eğitiminin planlanmasında TMMOB ve bağlı Odaları mutlaka yer almalıdır.

Ercüment Ş. Çervatoğlu
TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Sekreteri

CUMHURBAŞKANI, TMMOB VE ODALARININ ANAYASAL YETKİLERİNİ ORTADAN KALDIRAN DÜZENLEMİYİ ONAYLAMAMALIDIR!

TMMOB'ye bağlı Odalar, TMMOB'nin meslek alanlarına hükümetin müdahalesi ve Cumhurbaşkanı onay sürecinde olan yasa değişikliğine ilişkin olarak, 30 Temmuz 2013 tarihinde ortak bir basın açıklaması düzenledi.

Bilindiği üzere 09.07.2013 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilen "torba yasa" içindeki 3194 sayılı İmar Yasası'nın 8. maddesine eklenen (i), (ii) ve (j) bendleri ile, TMMOB ve biz bağlı Odalarına yönelik kapsamlı bir operasyon daha yapılmıştır.

Yine AKP iktidarı tarafından üç yıl önce ve yine bir gece yarısı operasyonu ve yine bir "torba yasa" içinde yapılan değişikliklerle, yabancı mühendisler ülkemiz mühendislerinden ayrıcalıklı kılınmıştır. İktidar, iki yıl önce de Kanun Hükmünde Kararnamelerle TMMOB'yi otoriter bir tarzda vesayet altına alma yönünde adımlar atmış, bütün ülkeyi rant dayalı bir şekilde imara açma politikaları kapsamında yeni yasa ve yönetmelik değişiklikleri yapmıştır.

6235 sayılı TMMOB Yasası'nın bütününi değiştirme girişimi ise TMMOB ve Odalarımızın yürüttüğü kampanya üzerine bizzat Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından ertelenir gibi gösterilmiş ancak çok önemli bir düzenleme, Gezi Parkı direnişinin ardından intikamcı bir tarzda, İmar Yasası içinde yapılan bir değişikliklikle gündeme gelmiştir.

İmar Yasası'nın 8. maddesine eklenen (i) bendi, biz Odaların çok önemli bazı yasal yetkilerini ortadan kaldırmakta; (ii) bendinde, ilim ve edebiyat eseri sayılan imar planlarının değiştirilmesinde plan müellifinin izninin alınmaması getirilmekte; (j) bendi ise Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'nda bilim eseri olarak tanımlanan mimari projelerin eser olup olmadığını Bakanlık bünyesindeki bir Estetik Kurul'un keyfiyetine bırakmaktadır. Bu kurulun kimlerden oluşacağı, hangi kriterlere bağlı olarak çalışmalarını yürüteceğinin belirlenmemiş olması ise hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Belirli ve öngörülebilirlik özellikleri taşımayan, hukuki güvenlik sağlamayan bu gibi kurallar Anayasa'nın 2. maddesi ile bağdaşmamaktadır.

Söz konusu (i) ve (j) bendlerindeki düzenlemelerin 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası, 4117 sayılı Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına Dair Bern Sözleşmesi'nin Kabulüne Dair Yasa ile Anayasa'ya aykırı olarak; mimarların İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinden de kaynaklanan en doğal ve evrensel bir hak olan eser sahipliği hakkını, İmar Yasası yoluyla ortadan kaldırmaya yönelik olduğu görülmektedir.

İmar Yasası'nın 8. maddesine eklenen (i) bendi ise tam olarak

şöyledir: "*Harita, plan, etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dahil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez. Vize veya onay yaptırılmaması ve benzeri nedenlerle müelliflikler veya bunlara ait kuruluşların büro tescilleri iptal edilemez veya yenilenmesi hiçbir şekilde geciktirilemez. Müelliflerden bu hükmü ortadan kaldıracak şekilde taahhütname talep edilemez.*"

Bu bend, öncelikle, Anayasa'da tanımlanan kamu kurum ve kuruluşu niteliğindeki, kamu tüzelkişiliği bulunan, yerinden yönetim özerk kuruluşları olarak tanımlanan ve bu nitelikleriyle Türkiye'nin kamu idari yapısı içinde yeri bulunan, kamu adına üyelerinin ve kamunun yetki devri ile verdiği hizmetlerin mesleki denetimini yapan biz Odaların ve üst Birliğimiz TMMOB'nin Anayasal-yasal dayanaklarının hukuk dışı bir şekilde ihlali anlamına gelmektedir.

İmar Yasası'nın 8. maddesine eklenen bendlerle yapılan değişiklikler, özetle;

- ▶ Ülke kaynaklarının talanına karşı çıkan Meslek Odalarını ve TMMOB'yi işlevsizleştirmeyi,
- ▶ Odaların üyeleriyle ilişkisini zayıflatmayı, giderek ortadan kaldırmayı,
- ▶ Odaların gelirlerine el koymayı,
- ▶ Kamusal-toplumsal yeraltı-yerüstü kaynak ve varlıkların talanını iktidarın elinde merkezleştirerek piyasaya açmayı, metalaştırmayı,
- ▶ Kentsel dönüşüm, kentsel rant programlarının önündeki bilimsel, teknik mesleki denetimi ve toplumcu engelleri ortadan kaldırmayı,
- ▶ Birbirinden farklı özerk yerinden yönetim kuruluşları olan Meslek Odaları ve Belediyelerin Anayasal hak, yetki ve görevlerini ellerinden almayı,
- ▶ Mimarların Fikir ve Sanat Eserleri Yasası kapsamındaki mimari projelerini eser olmaktan çıkarmayı, telif haklarına el koymayı,

amaçlamakta ve ele geçirilemeyen, rant politikalarına karşı duran TMMOB'yi etkisizleştirmeyi amaçlamaktadır.

Bilindiği gibi bugünkü iktidar, sermaye birikim ve rant süre-

cini, büyük oranda, kentsel-kırsal alanlar ve koruma altındaki alanların dönüşüm programlarına bağlamıştır. AKP iktidarı her şeyi metalaştırma, piyasalaştırma peşindedir. TMMOB ve bağlı Odaları ise söz konusu yasa bendinde anılan "harita, plan, etüt ve projeleri", mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı disiplinlerinin bilimsel-teknik gerekleri ve kamu-toplum yararını gözeterek denetlemektedir. Ancak bu son operasyonla Odalar ve TMMOB'nin Anayasal ve yasal mesleki denetim yetkileri elinden alınmakta, sınırsız bir talanın önu açılmaktadır.

Kentsel, kırsal, yeraltı ve yerüstü doğal kaynakların talanına karşı çıkan meslek odalarını işlevsizleştirmenin, Odalar ile üyelerini, üyelerin projelerini mesleki denetim ilişkisi dışına çıkarmanın sonucu, bilim dışı piyasa keyfiyeti ve serbestisini egemen kılmak olacaktır.

Ayrıca Odalarımızca gerçekleştirilen mesleki denetim uygulamaları sonucunda, sahte lisans diplomaları ve/veya sahte diploma denklik belgeleriyle kayıt olan, kayıt olmak üzere başvuran birçok sahte mimar-mühendis olduğu tespit edilmiştir. Bugüne kadar tespit edilen bu kişiler hakkında sahte resmi belge düzenlemek ve kullanmak ile 3458 sayılı Yasaya muhalefetten dolayı suç duyurusunda bulunmuş, yapılan yargılamalar sonucunda 21 kişi hakkında mahkûmiyet kararı verilmiş olup, diğerleri ile ilgili takibat devam etmektedir.

İmar Yasası'nda yapılan değişikliklerle Meslek Odalarının denetim yetkilerinin budanması, böylesi sahteciliklerin tespit edilmesini de engelleyerek, kamusal denetimin önünü tıkayacak ve halkımızı sahte mimar ve mühendislerle karşı karşıya bırakacaktır.

Bu değişiklik, iki yıl önceki, TMMOB'yi ve yerinden yönetim özerk kuruluşları olan meslek kuruluşlarını otoriter bir tarzda vesayet altına almaya yönelik Kanun Hükmünde Kararnamelerle yapılan düzenlemelerin devamı niteliğindedir ve Anayasa'nın başta 135. maddesi olmak üzere 2, 5, 123, 124, 138. maddelerine açık bir şekilde aykırılık oluşturmaktadır.

Söz konusu değişiklik önergesinin TBMM Genel Kuruluna sunulmuş biçimi de yanlıştır. Zira 6235 sayılı TMMOB Yasası, İmar Yasası'nda değişiklik kapsamında ele alınamaz. Bu husus Meclis İçtüzüğü'nün 87. maddesine açıkça aykırılık oluşturmuştur. Ayrıca 6235 sayılı TMMOB Yasası'nı ilgilendiren bir konuda TMMOB ve bağlı Odaların görüşlerinin alınmamış olması da mevzuat hazırlama usul ve esaslarına aykırıdır.

Değerli Basın Mensupları,

Biz Odalar ve TMMOB, tam bir birlik içinde, ülke, kamu, halk çıkarları, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının bilimsel

teknik gerekleri doğrultusundaki çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bunu hiçbir antidemokratik güç ve düzenleme engelleyemeyecek, durduramayacaktır.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerle Anayasal tabanı bulunmayan bu düzenlemenin Cumhurbaşkanınca onaylanmaması, reddedilmesi gerektirir.

Kuvvetler ayrılığı ile özerk kamusal, mesleki ve toplumsal yapıları ortadan kaldıran antidemokratik düzenlemelerin devamı olan bu konunun Cumhurbaşkanınca ele alınışı, AKP'nin uyguladığı neoliberal politikaların ulaştığı nokta açısından, duyarlı herkese yeni bir değerlendirme olanağı da sunacaktır.

Demokrasi, kuvvetler ayrılığı, yerinden yönetim özerk kuruluşlarının görev ve yetkileri, Türkiye'nin imarında mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının yeri ve rant politikaları gibi, kamuoyunun önem verdiği son derece önemli konular, Cumhurbaşkanını bu konu özgülünde önemli bir karar vermenin eşğine getirmiştir.

Cumhurbaşkanı'nı, TBMM'nin 09.07.2013 tarihli 135. birleşiminde görüşülen "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" içindeki 3194 sayılı İmar Yasası'nda değişiklik yapılmasına dair düzenlemeyi, Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri kapsamında onaylamaması yönünde kamuoyu önünde duyarlılığa davet ediyoruz.

Bilgisayar Mühendisleri Odası
Çevre Mühendisleri Odası
Elektrik Mühendisleri Odası
Fizik Mühendisleri Odası
Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası
Gıda Mühendisleri Odası
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
İç Mimarlar Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Jeofizik Mühendisleri Odası
Jeoloji Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası
Maden Mühendisleri Odası
Makina Mühendisleri Odası
Metalurji Mühendisleri Odası
Meteoroloji Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Petrol Mühendisleri Odası
Peyzaj Mimarları Odası
Şehir Plancıları Odası
Tekstil Mühendisleri Odası
Ziraat Mühendisleri Odası